

τὰ μάτια μας ἀπὸ τὴν ἀφαγανιὰ (= πεῖνα) Πελοπον. (Γαργαλ.) Γονθόνουν σὰν ἀχηβάδες Α. Καρκαβ., Λόγ. πλώρ., 269 Ἐγούβωσαν τὸ διμάτα τὸ Κοτύωρ. Ἐγούβωσαν τὰ μάγ' λα τὸ αὐτόθ.

γουβωτὸς ἐπίθ. πολλαχ. γονθούτος Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) γονθούτος "Ηπ. (Κόνιτσ. Κουκούλ.) Μακεδ. (Βόιον Γρεβεν. Καστορ. Κοζ. Μοσχοπόταμ.) γονθούτος "Ηπ. (Ιωάνν.)

'Εκ τοῦ ρ. γονθούτος.

1) Ὁ κοῦλος, κοιλανθεὶς ἔνθ' ἀν.: "Ἐναι γονθωτὸς ὁ τόπος καὶ δὲν ξανοίγεις μακρὰ (ξανοίγεις = βλέπεις, διακρίνεις) Πελοπον. (Μάν.) Τὸ κόκκαλο αὐτὸν εἶναι γονθωτὸν Αθῆν. Τὰ μ' φούρια ἡταν γκονθούτα καὶ χον-ματένηα (μ' φούρι = είδος σκεύους) Μακεδ. (Μοσχοπόταμ.) 2) Κυρτὸς "Ηπ. Πελοπον. (Τήλ.) 3) Κωνοειδῆς "Ηπ. Πελοπον. (Τήλ.) 4) Οὔσ., βαθὺ σκεῦος, δοχεῖον "Ηπ. (Ιωάνν.) Μακεδ. (Κοζ.)

γονγεντέας ἐπίθ. Πόντ. (Κοτύωρ.) ἐγονεντέας Πόντ. (Χαλδ.) Θηλ. γονγεντοῦ.

'Εκ τοῦ ρ. γονγεντοῦ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -τέ ας. 'Ο φειδωλευόμενος, ὁ γλίσχρος ἔνθ' ἀν.

γονγεύω Πόντ. (Κοτύωρ.) γονεύω Πόντ. (Χαλδ.) ἐγονεύω Πόντ. (Χαλδ.) Ἀόρ. ἐγονέψα.

'Εκ τοῦ Τουρκ. Κι γυμ a k. 'Ο τύπ. ἐγονεύω ἐκ τοῦ ἀορ. ἐγονέψα.

Φειδωλεύομαι, φείδομαι ἔνθ' ἀν.: Φρ. 'Ἄσ ἐσὲ τὴν φῆ μ' ἔγονεύω (δὲν λυποῦμαι τὴν ψυχήν μου διὰ σὲ) Πόντ. (Κοτύωρ.)

γονγούλεμα τό, ἐνιαχ. γονγούλιμα Στερελλ. (Ξηρόμ.)

'Εκ τοῦ ρ. γονγούλεμα θωπεία ἔνθ' ἀν.: Θέλλ' γονγούλεμα Ξηρόμ.

γονγουλεύω Λεξ. Αἰν. γονγουλεύον Στερελλ. (Ξηρόμ. Τριχων.)

Λέξις πεποιημένη.

1) Περιέρχομαι τόπον τινὰ ἀνερευνῶν, ψηλαφῶν καὶ βραδύνω ώς ἀσχολούμενος εἰς ἀνερεύνησιν Λεξ. Αἰν. 2) Θωπεύω, περιποιοῦμαι νήπιον ἡ ζῶν, ἐκπληρῶ τὰς ἐπιθυμίας του Στερελλ. (Ξηρόμ. Τριχων.): Γιὰ νά 'ης πράματα, πρέπ' νὰ τὰ γονγουλεύς (νά 'ης = νὰ ἔχῃς) Τριχων. Γονγούλιψ τὰ μ' κρὰ αὐτόθ.

γονγουλίζω "Ηπ. γονγουλίζον Στερελλ. (Αἰτωλ.) γονγούλιζον Μακεδ. γονγουλίζον Μακεδ. (Βόιον) γονγουλάον Πελοπον. (Βάλτ. Βερεστ. Γαργαλ.) γονγουλνῶ Μακεδ. (Βόιον Κοζ.)

Λέξις πεποιημένη.

1) Ἐπὶ τῆς περιστερᾶς, παράγω τοὺς γνωστοὺς κρωγμοὺς τοῦ πτηνοῦ Μακεδ. (Βόιον Κοζ.): Γονγουλνίζει τὸ πιρ' στέρει Βόιον. Γονγουλνάει τὸ πιρ' στέρει Κοζ. 2) Ἐπὶ τοῦ νηπίου, ψελλίζω, πειρῶμαι νὰ διμιλήσω "Ηπ. Μακεδ. Πελοπον. (Βάλτ. Βερεστ. Γαργαλ.): Ἀρχίσε νὰ γονγουλίζῃ τὸ παιδί "Ηπ. Γονγουλνάει τὸ παιδάκι μου! Βάλτ. Ἀρχίσης καὶ γονγουλάει δι δράκος (= τὸ ἀβάπτιστον ἀρσενικὸν νήπιον) Γαργαλ. Συνών. χαλιόν ο νρίζω. 3) Ξεγελῶ νήπιον μὲ γλυκεῖς, θωπευτικούς λόγους διὰ νὰ ἡσυχάσῃ Στερελλ. (Αἰτωλ.): Γονγούλσ' τον νιὰ ψ' χούλα τὸ πιράκ', γιὰ νὰ ξιχάσ' (νιὰ ψ' χούλα = διλίγον). Τοὺ γονγούλζι ή θειά

τ' τοὺ πιδὶ καὶ σώπασι ἀπ' τὰ κλάματα. 4) Δικαιολογῶ παραπτώματα Στερελλ. (Αἰτωλ.): Τ' σ' πάγιη τὰ κλιψιμὰ καὶ τοὺ γονγούλζι. Νὰ τώρα η προνκουπή τ'

γονγούλισμα τό, "Ηπ. γονγούλισμα Στερελλ. (Αἰτωλ. Τριχων.) γονγούλημα Πελοπον. (Βάλτ. Βερεστ. Γαργαλ. Φιγάλ.)

'Εκ τοῦ ρ. γονγούλισμα.

1) Τὸ λάλημα τῶν πτηνῶν Στερελλ. (Αἰτωλ. Τριχων.): Τὸ γονγούλισμα, η προσπάθεια τοῦ νηπίου νὰ διμιλήσῃ "Ηπ. Πελοπον. (Μάν.) Τὸ κόκκαλο αὐτὸν εἶναι γονθωτὸν Αθῆν. Τὰ μ' φούρια ἡταν γκονθούτα καὶ χον-ματένηα (μ' φούρι = είδος σκεύους) Μακεδ. (Μοσχοπόταμ.) 2) Κυρτὸς "Ηπ. Πελοπον. (Τήλ.) 3) Κωνοειδῆς "Ηπ. Πελοπον. (Τήλ.) 4) Οὔσ., βαθὺ σκεῦος, δοχεῖον "Ηπ. (Ιωάνν.) Μακεδ. (Κοζ.)

γονδάκι τό, πολλαχ. γ' δάκ' "Ηπ. (Έλληνικ.) γ' δάτσι Μεγίστ. γ' δάτσι Μύκ.

'Εκ τοῦ ούσ. γονδάκι καὶ τῆς υποκορ. καταλ. -ά κι.

Μικρὸν γονδάκι, ιγδίον ἔνθ' ἀν.: Νὰ τοίψῃς τὸ γονδάκι, γιατὶ μαύρισε 'Ιων. (Σμύρν.) Στούμπ' σα φίχα κανέλα 'ς τοῦ γ' δάκ' (φίχα = διλίγην) "Ηπ. (Έλληνικ.)

'Η λ. καὶ ώς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Γονδάκης Μακεδ. (Σέρρ.)

γονδάρω Πελοπον. (Γαργαλ. Παιδεμέν. Ποταμ. κ.ἄ.)

'Εκ τοῦ ούσ. γονδάρω καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρω.

1) Χρονοτριβῶ ἔνθ' ἀν.: Τί γονδάρεις, μωρῆ; Κάνε γρήγορα τὴ δουλεγά σου! Γαργαλ. 2) Μεταφ., αύνανιζόμενος ἔνθ' ἀν.: Κείνο τὸ παλιόπαιδο κρύβεται 'ς τὶς μάντρες καὶ γονδάρει Ποταμ.

γούδας ὁ, Πεπον. (Γαργαλ. Παιδεμέν. Ποταμ. κ.ἄ.)

'Εκ τοῦ ούσ. γονδάς καὶ τῆς μεγεθ. καταλ. -ας.

1) Ο χρονοτριβῶν ἔνθ' ἀν. 2) Μεταφ., ὁ αύνανιζόμενος ἔνθ' ἀν.

γονδέτα ἡ, Λεξ. Μ. Ἐγκυλ. Δημητρ.

Αγνώστου ἐτύμου.

'Η ἐκ μετάξης ἡ βάμβακος καὶ εἰς μικρούς θυσάνους καταλήγουσα καλτ σο δέ τα τῶν φουστανελοφόρων ἔνθ' ἀν.

γονδὶ τό, ιγδὶ Πόντ. ("Οφ.): ιγδὶ Πόντ. (Σινώπ.) — Λεξ. Βλάχ. έγδὶν Πόντ. (Κοτύωρ. Νικόπ. Οίν. Τραπ. Χαλδ. κ.ἄ.) έγδὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Σεμέν.) δγδὶ Ν. Πολίτ., Παροιμ. 2,91 γονδὶν 'Αμοργ. Κῶς (Καρδάμ.) Πόντ. (Χαλδ.) γονδὶ κοιν. καὶ Πόντ. (Οίν.) Τσακων. (Χαρβούτσ.) γδὶν Κύπρ. (Μένοικ. κ.ἄ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Χίος (Πισπιλ. Πύργ.) κ.ἄ. γδὶ Βιθυν. (Πιστικοχ.) Θάσ. Θήρ. Κάλυμν. Κάρπ. (Άπερ. Ελυμπ.) Κέρκ. (Άργυρᾶδ. κ.ἄ.) Κύπρ. Κῶς (Πυλ. κ.ἄ.) Μέγαρ. Μεγίστ. Μύκ. Νίσυρ. Πάτμ. Ρόδ. Σύμ. Τήλ. Τήν. Χάλκ. Χίος (Βροντ. Καρδάμ. Κουρούν. Πισπιλ. κ.ἄ.) — Λεξ. Βάιγ Ψύλλ. Μπριγκ. γ' δι 'Αλόνν. Εσβ. (Αιδηψ. Αγίας Ανν.) "Ηπ. (Δωδών. Έλληνικ. Πλάκ.) Θάσ. Θεσσ. (Αετόλοφ. Πήλ. Τρίκερ. Φάρσαλ. κ.ἄ.) Θράκη. (Άιν. 'Αμόρ. Ελληνοχώρ.) Ιμβρ. Μ. Ασία (Κυδων.) Λέσβ. (Άγιασ. Πολιχνίτ. κ.ἄ.) Λῆμν. Μακεδ. (Βέρ. Βλάστ. Δρυμ. Σιάτ. Σιδηρόκ. Χαλκιδ. κ.ἄ.) Σάμ. (Κοκκάρ. Μαυραντζ. κ.ἄ.) Σκόπ. Σαμοθρ. Στερελλ. (Ιτέα Καρπεν.) Σκύρ. γδὶν Κύπρ. γδὶ Καρ. (Άλικαρνασσ.) Κάρπ. Κῶς (Πυλ.) Μεγίστ. Ρόδ. γτὶν Κύπρ. (Μεσσαρ. κ.ἄ.) γτὶ Κάρπ. (Μεσοχώρ.) Χάλκ. Ικδὶν Κύπρ. γτὶν Κύπρ.

(Γερμασ. Κυθρ. Λευκωσ. Μεσαρ. κ.ά.) ἔχτι Κύπρ. Ρόδ. Χάλκ. ἕγδι Κορ., "Ατακτ. 4,182 ἔγδεν Πόντ. ἔγδή ἡ, Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. "Οφ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἔγδη Πόντ.(Αμισ.) Πληθ. γτίδκια Κύπρ. χκιά Κύπρ. (Γερμασ.)

'Εκ τοῦ Ἐλληνιστικ. οὐσ. ἵγδιον, ὑποκορ. τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἵγδινς. Διὰ τὸν σχηματισμὸν βλ. Γ. Χατζιδ., MNE 1,394. Οἱ τύπ. ἵγδι καὶ εἰς Γερμ., ὅγδιν καὶ εἰς Μαχαιρ. 1,84 καὶ 214 (ἐκδ. R. Dawkins), ὅγδι καὶ εἰς Γερμ. Διὰ τὸν τύπ. ἵγδιν πβ. Μαχαιρ. 2,242(ἐκδ. R. Dawkins), ὅπου ὁ τύπ. ἵγδιν. 'Ο τύπ. ὅγδι καὶ εἰς Πεντάτευχ. (ἐκδ. Hesseling) Αριθμ. 11,8 καὶ "Εξοδ. 26,9. Διὰ τὸν τύπ. ἵγδιν βλ. X. Παντελίδ., Φωνητ., 46. Πβ. καὶ Σ. Μενάρδ., Αθηνᾶ 6 (1894), 158.

1) Ἀγγεῖον ἐκ λίθου, μετάλλου ἢ ξύλου, εἰς τὸ ὄποιον κονιοποιοῦνται ἢ πολτοποιοῦνται σκληραὶ ὄλαι, τὸ ἀρχ. ἕγδις, δλμος, ἕγδιον κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. "Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.(Χαβουτσ.): Γονδί ξύλινο - μπρούτζινο - τῆς σκορδαλιᾶς - τοῦ πιπεριοῦ κοιν. Γονδί τοῦ σπιτιοῦ - τοῦ φαρμακείου. Μὴ βάζης καντὸν νερό διὰ τὸ γονδί, γιατὶ σκάζει κοιν. Φέρε μον τὸ γονδί νὰ κάνω ἀλλάδα Κέρκ. Βαθύνω τὴν ἔγδην Κερασ. "Επαρε τὴν ἔγδην καὶ κοπάνισο σκόρδο "Οφ. Εἶμαι ποσταμένος τὰ κόκκαλά μου ἔγ κομμένα σὰ νὰ ἔμ' μὲ κουπανίσης μέσος τὸ γονδίν Κύπρ. || Φρ. "Εγινε γονδί ἀπὸ τὸ μεθύσι (ἔμεθύσθη ὑπερμέτρως) Πελοπν. (Ἐπιδρόπ., 234. Εἶναι μαζωμέροι σὰ τὸ γονδί (ἐπὶ μεγάλου συνωστισμοῦ) "Ηπ. || Παροιμ. φρ.: Τὸ γονδοχέρι (ἐπὶ τῶν ἐπιμενόντων εἰς τὰ αὐτὰ) σύνηθ. "Ολοι γονδί καὶ αὐτὸς γονδοχέρι (όμοιος) I. Βενιζέλ., Παροιμ.², 195, 242. Τὸ γτὶν τζαί τὸ γτουσέριν (όμοιος) Κύπρ. Τὸ γδίγ καὶ τὸ γδοχέρι (όμοιος) Σύμ.

Τὸ γονδί, τὸ γονδοχέρι | καὶ τὸν κόπαρο τὸ χέρι (όμοιος) πολλαχ.

Τὸ γονδί, τὸ γονδοχέρι, | τὸ δικό σου τὸ χαμπέρι (όμοιος) Πελοπν. (Γεράκ.) || Παροιμ.

— Καλημέρα σύντεκνε, — ἔγδην πελεκῷ
— πόσα κότα παίδει; — καρδένεν ἔν'
(κότα = μόδια ἐπὶ τοῦ ἀλλα ἐρωτωμένου καὶ ἀλλα ἀποκρινομένου) Κοτύωρ. Κρώμν. Οἰν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά. Τούρ' τον τὸ γονδί σ' (ἐπὶ πραγμάτων μὴ ἀρεστῶν) M. Ασία (Κυδων.) Ηδρ' ἡ νύφη μας τὸ γονδί πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα (εἰρων. ἐπὶ τῶν καυχωμένων δι' ἀνύπαρκτον κατόρθωμα) I. Βενιζέλ., Παροιμ.², 110, 262. Κοπανίζει τὸ νερόν μέσα τὸ γτὶν (ἐπὶ τοῦ ματαιοπονοῦντος) Κύπρ. 'Εβάλιτι τοὺ γιρὸν τὸ γδίν καὶ κουπανᾶτι τον (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Τὸ νερό μέσος τὸ γονδί (όμοιος) Κωνπλ. 'Σ τοῦ γονδί μηρό (όμοιος) Θράκ. (Αδριανούπ.) Ατός ποὺ τὸ γονδί μηρό (όμοιος) Θράκ. (Αδριανούπ.) Ατός ποὺ τὸ γονδί μηρό (όμοιος) Κοτύωρ. Κοπανάει ἀέρα μέσος τὸ γονδί (όμοιος) Λεξ. M. Εγκυκλ. 'Αγέρα κουπανίζει μέσος τὸ γονδί (όμοιος) Λέσβ. κ.ά. || Δσμ.

'Η Χαρίκλεγα τὴν αὐλή της | ἐβρός ἔχει τὸ γονδί της Παξ.

Μιᾶς κονντουροῦς τὸ τέρτιν τῆς δυὸς χρόνια μὲ τυράννειν καὶ τὸ κορμίν μου ζωντανὸν τὸ γονδί μου τὸ κουπάνειν Κύπρ. Συνών. λουμένη, μονορράρη, μπόμπα, ντονμπέκη, σκορδογόνος, σκορδοστούμπη, χαράνη. 2) Μεταφ., ἡ κεφαλὴ Αλόνν. Λέσβ. (Αγιάσ. Μυτιλήν. κ.ά.) M. Ασία (Κυδων.) Σάμ. Σαμοθρ. Χίος (Καρδάμ. κ.ά.): Τὰ γονδία σας είην ἀδεγανά, δὲν ἔχιν

δοάμ' μιγαλὸ Λέσβ. Βάλ' τον καλὰ τὸ γονδί σ' Αγιάσ. Συνών. φρ. Βάλ' το καλὰ τὸ μυαλό σον — τὸ κεφαλὴ σον. Θὰ σπάσου τον γονδί σ' Λέσβ. "Αμ δὲν κατιβάζει καὶ σένα τίποντα τον γονδί σ'! 'Αλόνν. Λειψ' ἀπὸ τον γονδί μ' (= μὴ μὲ ζαλίζης) Μυτιλήν. "Ε, πὰ φᾶς τον γονδί σ'! (ἀρὰ) Σάμ. || Παροιμ. φρ. Γιὰ κοινὸν τὸ γονδί σ', νὰ δῶ τὶ ἔχει μέσα (εἰρων. ἐπὶ ἀνοήτως δηλούντων) Κυδων. || Δσμ.

Κλέφτιτι τὰ φαρέλια μας, κλέφτιτι τσὶ τὰ ζά μας, τσὶ ἄμα μᾶς δῆτι τὴ μουναξιά, κόφτιτι τσὶ τὰ γονδία μας

Αγιάσ. **β)** 'Η κουρευμένη κεφαλὴ Τῆν. **3)** Μετων., ὁ βραχὺς τὸ ἀνάστημα καὶ παχὺς Μακεδ. (Σιάτ.) **4)** Παιδιά, κατὰ τὴν ὄποιαν ἐπὶ γώρου ἐπιπέδου τοποθετεῖται ὀριζοτίως ξύλινον γονδίν οὐδὲν διά, ἐπ' αὐτοῦ δὲ κάθηται εἰς τῶν παικτῶν τηρῶν κάθετον τὸν κορμὸν καὶ τεταμένους καὶ ἡγωμένους τοὺς πόδας κατὰ τὰ ἄκρα. Κρατῶν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐσβεσμένον κηρίον, προσπαθεῖ νὰ τὸ ἀνάψῃ ἀπὸ ἔτερον, τὸ ὄποιον κρατεῖ διὰ τῆς ἑτέρας χειρός. 'Ο ἀποτυχὼν εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην ἀντικαθίσταται ὑπὸ ἄλλου κ.ο.κ.

'Η λ. καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸ τύπ. Γονδῆς Μῆλ. Πελοπν. (Τσιτάλ.) καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γονδί Αθῆν. Γονδίν Κύπρ. (Πάρ. κ.ά.) Γονδ' "Ηπ. ("Αγναντ.)

γονδιάζω A. Κρήτ. γονδιάζον Θράκ. (Σουφλ.)

'Εκ τοῦ οὖσ. γονδί.

Κτυπῶ, κοπανίζω τι ἐντὸς ἕγδιου πρὸς πολτοποίησιν ἢ κονιορτοποίησιν ἔνθ' ἀν.: Γονδιασμένο ἀλεύρι. Συνών. γονδοκοπεῖται τὸ γονδίν οὐδὲν διόπαντας, γονδίν οὐδὲν διόπαντας.

γονδοκέφαλος ἐπίθ. Ιων. (Σμύρν.)

'Εκ τῶν οὖσ. γονδί.

'Ο ἐπίμονος: "Ο, τι νὰ τὸ πῆς δὲ σ' ἀκούει. Εἶραι ἔνας γονδοκέφαλος μεγάλος. Συνών. ξεροκέφαλος.

γονδοκόπαλο τό, ἀμάρτ. ἐγδοκούπαλον Πόντ. (Κερασ. Τραπ. κ.ά.)

'Εκ τῶν οὖσ. γονδί, παρὰ τὸ ὄπ. καὶ ἐγδί, καὶ κοπάλι.

Γονδοκόπανο 1, τὸ ὄπ. βλ.

γονδοκόπανίζω ἐνιαχ. γονδοκόπανίζω Θήρ.

'Εκ τοῦ οὖσ. γονδί καὶ τοῦ φρ. κοπανίζω.

Τρίβω, κονιορτοποιῶ ἐντὸς γονδίον: 'Γονδοκόπανίζω τὸν καφέ. Συνών. γονδίαζω, γονδίν οὐδὲν διόπαντας.

γονδοκόπανο τό, ἐνιαχ. γονδοκόπανον Μακεδ. (Καταφύγ. κ.ά.) γονδοκόπανος δ., Θήρ. γονδοκόπανος "Ιμβρ.

'Εκ τῶν οὖσ. γονδί καὶ κοπανός.

Γονδοκόπανον μέσος, τὸ ὄπ. βλ., ἔνθ' ἀν.: Φέρι μ' doν γονδοκόπανον νὰ τσακίσου τὸ ἀμύγδαλα "Ιμβρ. Τά σκονδονούνδια ἔχειν γονδοκόπανον αὐτόθ. Συνών. γονδόστον μποσ, γονδίον μποσ, γονδίον μποσ, γονδίον μποσ.

γονδόστονμπος δ., ἐνιαχ. γονδόστονμπος Λεξ. Γαζ.

'Εκ τῶν οὖσ. γονδί καὶ στοῦ μποσ.

Γονδόστονμπος, τὸ ὄπ. βλ., ἔνθ' ἀν.

γονδοτρίβω A. Εφταλ., Μαζώχτρ., 44.

'Εκ τοῦ οὖσ. γονδί καὶ τοῦ φρ. τριβωτρίβω.

Κονιορτοποιῶ ἐντὸς γονδίον: 'Γονδοτρίβει κανέλες

